

Theme:

Our relationship with God and the presence of the שכינה is dependent on a place that embodies Creativity, and needs therefore to include the connection of זכר ונקבה. Top-down and bottom-up creativity of משה ובצלאל respectively are part of the חיבור of the world to God. The nature of Creativity and the manner in which it reflects the חששות that we had about הקב"ה in גן עדן is what makes the משכן not only a Meeting Place of God and Man, but also the ultimate instrument of "tikkun."

Structure:

Various descriptive schema for presenting the Mishkan
 The argument of Moshe and Bezalel
 Reflections of Creation
 Relationship to שבת בראשית
 The anomaly and importance of the מראות הצובאות
 The Mishkan and עריות
 The nature of tikkun
 Creativity and the נחש
 Manifestations of the Moshe-Bezalel argument
 נוסח אשכנז ונוסח ספרד
 Interrelationship of the themes

– OUTLINE –**THE ORGANIZATION OF THE MISHKAN**

Many different organizations:

The opening here in ויקהל of requirements is purely logistical and follows the structure of the משכן itself

The עשייה here is the same, as when bringing it to Moshe (לט:לג)

In פקודי it follows the assembly of the משכן

But the discrepancy according to the גמרא is between תרומה and כי תשא

ברכות נה; רש"י פקודי לח: ובצלאל...את כ"ל אשר צוה ה' את משה

מצלאל had been told to make first the כלים and then the משכן

He insisted that דרך ארץ demands the inverse order and Moshe admitted that indeed he had heard it thus

תוס': בכי תשא כתיב את אהל מועד ואת הארון לעדות

THE ARGUMENT

Moshe is amazed at Bezalel's brilliance: שמא בצל א-ל היית

In fact however there was no practical application to Bezalel's insight because the Mishkan was kept in storage anyway from ניסן to כסליו

Bezalel's problem was conceptual, not logistical

The level of בצלאל is too exaggerated to be dependent on logistics,

But why should standard logistical considerations that are meaningless in practice be important for the purely abstract definition of משכן?

It was not that Moshe was unable to understand

Moshe was not allowed to implement

שמו"ר ב': אסור למשה לעשות המעשה

יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ: חכמה-תבונה-דעת

The בצל א-ל refers back to Creation itself

חגיגה יב. בצל א-ל (as in שדי-י), a Name given for the universe's ongoing expansion according to

בצל שדי-י – באיזה צל? בצל של בצלאל! (מדרש)

God Himself dwells within the צל of בצלאל himself

Moshe perceived that בצלאל had an immediate vision of Creation

STRUCTURE OF בריאה

The same argument between בצלאל and משה about the משכן is found about Creation!

רבי יהודה: משה=בריאת העולם – נתעטף באור; אור ברא ראשון=אור הגנוז וארון

רבי נחמיה: בצלאל=עולם נברא תחילה; משל למלך שבנה פלטרין ועיטרה בנרות

The reference here is to the אור הגנוז which Moshe merited when he descended from הר סיני

This reflects a well known relationship of משכן to בריאת העולם

THE CONNECTIONS TO בריאת העולם

אלה פקודי המשכן משכן [תנחומא ב' וכל הכלל שם]

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם=אלה פקודי המשכן (רבינו בחיי)

לחשוב מחשבות תחילה ורק אח"כ לעשות כנגד עלה במחשבה

עולם חסד יבנה כנגד כל איש אשר ידבנו לבו

שבעת ימי בראשית=שבעת ימי מילואים

כל הסוגיה ברבינו בחיי דף שע"ט

But most important is the issue of שבת and its connection to משכן

THE CONNECTION TO שבת

The entire ויקהל is in terms of משכן and שבת

אלה הדברים-ל"ט מלאכות (שבת ע.)

The דוחה שבת is not משכן explain that we have to know that משכן

But *everywhere* that we have משכן we have שבת!

כי תשא: את אוהל מועד... אך את שבתותי תשמורו (לא:ו-טו)

ויקרא: את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו (יט:לא)

בהר (כו:ב): את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה'

He says לעשות and then says nothing אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות!

And indeed later the משכן is introduced by ה' זה הדבר אשר צוה ה'

Must thus be referring to עשייה per se: the מלאכה to be done in the world is defined by the משכן

Must define the entire nature of Creativity, of אדם as יוצר

This means that the involvement of הקב"ה in בריאה parallels the involvement of אדם in משכן, a different sense of the connection שבת/משכן

Definitions of creative elements within Creation are given in מלאכות שבת

חכמה ולא מלאכה

הך דהוה במשכן חשיבא

The הקהל itself is expressed in דיני שבת: upon it is based the requirement for gatherings on שבת to discuss הלכות שבת

Now there is another מחלוקת that משה has about the nature of Creativity: the suitability of the מראות הצובאות

THE OTHER ARGUMENT OF MOSHE: מראות

Everything is acceptable, except the mirrors

He refused them because עשויין ליצר הרע

According to the midrash, he was outraged: טלו מקלות ושברו שוקיהם של אלה

Singularly inappropriate for a *tikkun* of the יצר הרע which is the essence of the משכן according to the Zohar

Ramban points out that other things were much more יצר הרע oriented than the mirrors

He answers that other donations were mixed, but this was kept separate, brought to Moshe as a special donation by the women for the כיור

The rest were תערובות, but this was an entire כלי made of such an ingredient

תערובות ומיחוי there were both רמב"ן according to the תשובות חתם סופר מ"ב

From where the מותר מגן אברהם (או"ח קמ"ז) learns that once melted it is

Not included in the copper of the נדבה at all according to Rashi

Everything else was *processed* – these were mirrors and remained mirrors and the כיור was indeed reflective

But Moshe was specifically instructed to accept them without פנים חדשות באו לכאן as the source of טהרה for the משכן

lbn Ezra: these were nuns, אשר צבאו implying that they had left the world for עבודת השם around the משכן

Makes sense that this is the way to destroy **רע**, by those who had been **פורשות מדרכי העולם**
 Rashi & Midrash Tanhuma: these were particularly beloved *because* they were used for reproduction **אלו חביבין עלי**
מן הכל שגרמו צבאות רבות
 But the story is a deeply **רע** one: **יצר הרע עוררתיך** using the mirrors for stimulating desire
 This becomes the **כיור** from which we take the **מי סוטה** to ensure **שלום בין איש לאשתו**
 According to the **מכילתא**, the **מראות** were the **זכות** that enabled **יציאת מצרים**
 Essence of the **משכן**, more **חביב** than anything else, the only thing that retains its original identity as a **כלי** within the
משכן with its own history
 Caps the Mishkan
 But how do we solve the paradox of destroying evil through the **יצר הרע** itself?

TWO YEZERS

Last week in **כי תשא** we discovered the relationship of the Mishkan to **זרה דעבודה זרה**
 The other half of the **סוגיא** there in **יומא** discusses the other **יצר דעריות**
 This week, I want to examine the relationship of the Mishkan to **יצר דעריות** as is implied through the **כיור**

THE CENTRALITY OF THE MISHKAN TO עריות

כיור and the **סוטה**
 But more: it involves the very earth of the **משכן**
 And the **עבודה זרה** and **עגל** for **בדק אותם כסוטות** is the same use that is made against **עריות**
 The jewelry of which it is made is similar to **עגל**
לא עבדו ע"ז אלא להתיר להם עריות בפרהסיא and **ויקומו לצחק**
 The **מסורה** points to women that were **צובאות** with **עלי בני עלי** (יומא ט.)
מתוך ששהו את קיניהן מעלה עליהם הכתוב כאילו שכבום only in terms of **משכן שילה** as **עריות**
 The destruction of **שילה** as a result of a violation of this great function of Mishkan
 Any interference with the Mishkan is deeply **עריות!**
“Tikkun” גדול is a **מחיצה** – the greatest of the “*tikkunim*” that the Mishkan brings
 The facile *tikkun* should have been the use of the **יצר הרע** as the **מראות הצובאות**; this is the cliché of **שני יצירך** and of
 utilizing the **יצר הרע**. But instead the great *tikkun* is of all things a **מחיצה**.

יצר WITH NO EVIL

This is derived from events after the ultimate **גדול תיקון**: the death of the **יצר הרע**
 A *tikkun* of **יצר הרע** for a time without a **יצר הרע**!
 The entire world of Evil fell apart with the **חיבור** of the **משכן**
גדול תיקון as **משכן**: the evil must now come from *us* (Zohar continuation)
 Rashi: **אין יצר הרע שולט**
 The **זוהר** and the need for **פריה ורביה** that will still be utilizing **יצר הרע**
 Exactly as the **משכן** allows: **הנשים הצובאות - צבאות בפו"ר**
פריה ורביה in **בצלמו ובדמותו** as **בדומה להקב"ה** indeed can only create
יצירה as **יצר**

THE NATURE OF CREATIVITY/יצירה

שכינה **זכר ונקבה** (**זוהר וזוהר חדש**)
זכר ונקבה בכרובים ואהבה
 The **שכינה** would appear through the **כרובים** at **מועד פתח אוהל מועד** precisely where the **נשים** were **צובאות**
 The **משכן** as the connection to creativity in its very essence
 There is no other **חיבור** to **יצירה** except through this **יצר הרע**

THE מראות AND CREATIVITY

The young **נזיר** of **שמעון הצדיק**
 I will “bring you to **שמים**”
 The reflection in a mirror brought him to the same issue as **כל הרואה סוטה בקלקולה**
 It was the use of mirror that defined for **שמעון הצדיק** the difference of proper vs. improper **יצר**
 The difference between two faces in the mirror and one’s own reflection

ברית, THE שכנה, AND THE NATURE OF CREATIVITY

מראות האלוקים are actually related to mirrors

אספקלריא=מראה

אספקלריא שאינה מאירה=מחיצה (רש"י)

Each of the אבות saw the הקב"ה through his own unique אספקלריא

Except for מכל אדם עניו all need a mirror

The biggest proof that the mirror of selfhood is the root of נביאות is the גמרא of וחולדה

So that the same נביאות is heard differently because הנשים רחמניות הן!

The way that שורה בישראל is only when אדם is בורא ויוצר the way that כביכול was בורא ויוצר

This is why שבת is so related to השקנה במשכן

אני נאה ממיך-אני נאה ממך implies that the only beauty is the fact that we are seen together

The real לעבדה ולשמרה

CREATIVITY AND THE DANGER OF BELIEVING THE נחש

Having believed that God had other reasons to Create, we must suffer that same suspicion of ourselves, and see how much wrestling and pain it gives us.

The נחש said the truth (Midrash)

To whatever extent you have the potential for יצירה, to that extent you will need to fight the ambivalence of creativity

Living the paradox of self that can only be itself with other

That is why the Mishkan is the השלמת הבריאה; the only place where the two יצירות of אדם והקב"ה can be seen together

And the only real הרע תיקון, the only place where the vision of the mirrors is clarified into seeing Other

TWO APPROACHES: משה ובצלאל

צלאל, what the בריאה accomplishes for itself: שד-י, stop its development

בצל means from within בריאה

But Moshe starts at the top and develops downward into the בריאה

Moshe was never married, consistent with this approach

The problem of מיכאל in the זוהר regarding של נעליך

סתרת את האדם?! ביום כלות משה!

קרן עור פניו

The האושפיזין

בבלי vs. ירושלמי

Two approaches to Creativity

ספרד ואשכנז

↓ חכמה בינה ודעת (ספרד)

↑ דעה בינה והשכל (אשכנז)

↓ ברוך אומר ועושה...ברוך גוזר ומקיים...ברוך עושה בראשית (ספרד)

↑ ברוך עושה בראשית...ברוך אומר ועושה...ברוך גוזר ומקיים (אשכנז)

↓ כתר יתנו לך מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה (ספרד)

↑ נעריצך ונקדישך כסוד שיח (אשכנז)

THE SHECHINA MUST STAND AT THE NEXUS

The השקנה and the תיקון רע are one and the same

They come from the same תיקון of seeing through real mirrors

The answer to identity, relationship, and creativity

Production without destruction

Identity is always as dangerous as it was in גן עדן

Always requires the תיקון גדול